

BARÁTSÁG

Magyarország népei
kölcsonös megismerkedését szolgáló
havi folyóirat

Megjelenik minden hónap 15-én

Kiadó:

Filantróp Társaság
Budapest XI.,
Tas vezér utca 17. IV. 4.

A szerkesztőség vezetője:
Ember Mária

A kiadásért felel:
Mayer Éva

A szerkesztőség postacíme:
1519 Budapest, Pf.: 452

Telefonszáma:
165-5064 és 182-2548

Fogadóórak munkanapokon
délután 3 és 5 között
XI., Ulászló utca 18. fszt. 1.

ISSN 1218-0149

Egyes szám ára: 50,- Ft
Előfizetési díjak:
negyedévre 150,- Ft
félévre 300,- Ft
egy évre 600,- Ft

Előfizethető a Barátság
csckszámláján: 529-81340-0
OTP Budapest XI.,
Szent Gellért tér 3.
MNB szám: 218-98426

Terjeszti a szerkesztőség

Számítógépes
nyomdai előkészítés: TiMac Bt.
Budapest XVI., János utca 107.
Telefon: 271-4166

Készül a Kolor Optika Nyomdában
Budapest XIII., Kucsma utca 6.
Telefon: 120-8759

Címlapunkhoz:

Fehér László sárga korszaka

Az első mű, amit Fehér Lászlótól láttam, két képből álló kompozíció volt, ha némelyek nem éreznék istenük káromlásának, azt mondanám: *kétszárnyú oltárkép*. Zsidó húsvéti „kovásztalan kenyér” volt mindkettőn, *macesz*, vagy ahogyan gyerekkoromban – Károli Gáspár fordítása nyomán – hallottam: *páska*. Az egyik lap, hatalmasra felnagyítva, hogy minden „pórusát” láttuk, hisz likacsos, még ép, egész páskaszelet volt, a másik ellenben olyan, mintha durva csizma tiport volna rá, széttöredezett, szétszórátott, s a morzsalék közeiben olyan volt a lisztpor, akára mészpor (mely tömegsírok feltárásakor kotródik elő). Álltam a diptichonnal szemben, fogalmam sem volt róla, ki festette, csak azt tudtam, hogy a szakmailag tökéletesen, nagyvonalúan és mégis aprólékos műgonddal megalkotott macesztáblák mestere bátor ember lehet; nem pusztán a nyilvánvalóan zsidó jelkép felhasználása miatt gondolkodtam róla így, hanem mert a szlovák-amerikai Andy Warhol óriásira növesztett konzervdobozának merészségét is idézte gesztusa.

Meglehet, sok évvel később – a nyár hevét pirosan festő, talán szicíliai égető hőséget ábrázoló kép volt a második, amit láttam tőle. A mozdulatlan, lángvörös mezőben hófehér márvány oszlopok álltak a semmiben, akárha egy *Jancsó*-filmben. Nem támasztottak alá semmit s mintha maguk sem alapozódtak volna semmire, csak álldogáltak a tűzpiros tájban, valaminek a romjai talán, vagy be nem fejezett építkezés akaratlan emlékműve? Oda-vissza lehetséges volt minden ezen a lehetetlen képen, amelyen ráadásul még egy nő is támaszkodott könnyedén a „csak úgy odatett” oszlopsorhoz. Addigra (1986) már hallottam a festőről, némelyik pályatársa emlegette nem éppen elismerőleg, s e kép előtt ácsorogva megértettem, hogy ők *Csontváryt* is elutasították volna, ha történetesen a kortársai.

Ezt követően már igyekeztem *fehérlászlókat* látni. Megismerkedtem korai, fotónaturalista korszaka néhány művével (azzal például, amelyen megfestett egy töredezett családi fényképet, úgy, ahogyan az nehézkező munkások brítasnijából szokott előkerülni). Azután jött a sárga korszak, ezeken a képeken minden valóságos volt és minden valószerűtlen. Ült egy kisfiú egy emlékmű előtt (1989), de meg mertem volna esküdni rá, hogy az a kisfiú *ötven évvel korábban* ült ott úri fehér antilopcipőjében. Régi családi fényképről másolhatta oda – ez volt az érzésem –, könnyek között mutogatott, véletlenül megmaradt, régi amatorképről. Megérzésemet igazolódni láttam Fehér László további képein, amelyeken már – a sárga korszakot is meghaladva és átlépve a feketébe – csak és kizárólag a *körvonalak* jelzik, hogy valaha járnai tanuló kisgyerekek, bűgőcsigával szórakozó kisfiúk, séta közben „lekapott” kiskamaszok, egymást hidak, lépcsősorok, emlékművek, emlékezetes fák tövében „megörökítő” felnőttek éltek ezen a földön, akik nincsenek már s akiknek *hiánya átdereng a tájon*. A természet részvétlen könyörtelenségével azt is közlik velünk ezek a nagyszerű, nehezen felejthető festmények, hogy a tárgyak túlélnek minket – a bűgőcsigák, a kútgyűrűk, a gomb a lépcsőoszlopon...

Lapunk borítóján közölt képének a „*Fekete autó*” címet adta a művész. Ennek a sárga korszakából származó festménynek (1989) a jobb szélén beálló autó éppúgy lehetett a Gestapóé, mint az ÁVÓé. Azok a fiúgyerekek pedig, akik ott álltak, bámészan, előtte – nincsenek többé.

Ember Mária

E LAPSZÁMUNK MEGJELENÉSÉT TÁMOGATÁSUKKAL ELŐSEGÍTTÉK:
a Művelődési és Közoktatási Minisztérium
Etnikai és Nemzeti Kisebbségi Főosztálya,
a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal
valamint
a Dunaholding Alapítvány